

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapa locală, 17 ianuarie 2015, Hunedoara

Clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Niciun eseu nu va fi precedat de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

„- Dumneata ești, cucoane Dominic? exclamă, făcând un pas și luându-i mâna, strângându-i-o de mai multe ori cu amândouă mâinile. A dat Dumnezeu și te-ai întors! Ți-ai revenit! Apoi întoarse capul și strigă: Doctore! Vino repede, doctore, că s-a întors cuconul Dominic!

Îi păstra mâna în mâinile lui, scuturându-i-o. În câteva clipe, grupul întreg năvăli în sală, cu doctorul Neculache în frunte și Nicodim, ținându-și sticluța de Cotnar în mâna stângă și paharul pe jumătate plin în dreapta. Îl priveau toți cu bucurie amestecată cu spaimă, înghesuindu-se unul într-altul ca să-l vadă mai bine, repetându-i, exclamând, numele. Era atât de emoționat, încât îi era teamă că în curând are să-și simtă lacrimile pe obraji, dar cu un efort izbuti să râdă.(...)

- Nu te obosi, cucoane Dominic, interveni doctorul, apropiindu-se și punându-i mâna pe umăr. Ai trecut prin multe. Nu te obosi.

Izbucni din nou în râs.

- Știu, începu cu un glas potolit, silindu-se parcă să nu-i supere, știu că toate astea, întâlnirea noastră de aici și tot ce va urma, toate s-ar fi putut întâmpla aieva în decembrie 1938...

- Dar așa se și întâmplă, cucoane Dominic, îl întrerupse Vaian. Căci suntem în 20 decembrie 1938...

Îl privi ironic, dar și cu oarecare milă.

- Nici nu îndrăznesc să vă spun în ce an suntem noi, ceilalți, care trăim în afara visului acestuia. Dacă aș face un efort m-aș trezi.

- Ești treaz, cucoane Dominic, vorbi doctorul, dar ești obosit... Arăți, de altfel, foarte obosit, adăugă.

- Ei bine! izbucni brusc, pierzându-și răbdarea. Aflați că între 20 decembrie 1938 și seara de astăzi s-au întâmplat multe. Al Doilea Război Mondial, bunăoară. Ați auzit de Hiroshima? de Buchenwald?

- Al Doilea Război Mondial? întrebă cineva din fund. Are să vină și el repede, repede.

- S-au întâmplat multe de când ați dispărut și n-ați mai dat niciun semn de viață, începu Nicodim. S-au făcut descinderi. Vi s-au luat cărți din bibliotecă.

- Știu, știu, îl întrerupse, ridicând brațul. Eu le-am spus ce cărți să caute și să mi le aducă. Dar asta a fost demult, demult.

Începu să-l irite faptul că nu se putea trezi, deși știa că visează și voia să se trezească.

- V-am căutat peste tot, auzi o voce cunoscută. Doctorul v-a căutat și prin spitale.

- Auzisem că ajunseseși la București, spuse Neculache, și că acolo ai fost confundat cu altcineva.

- Așa a și fost, îl întrerupse, așa a și fost. Am fost confundat pentru că întinerisem... Șovăi o clipă, apoi continuă, triumfător și totuși enigmatic: Acum vă pot spune adevărul: în urma trăsnetului care m-a lovit, m-a lovit chiar în creștetul capului, întinerisem. Arătam de douăzeci și cinci, treizeci de ani, și de-atunci nu m-am mai schimbat. De treizeci de ani arăt aceeași vârstă...

Observă cum se privesc unii pe alții, și, exasperat, ridică din umeri, încercă să râdă.

- Știu că nu vă vine să credeți. Dar dacă v-aș spune câte altele s-au mai întâmplat, tot din cauza trăsnetului, câte limbi orientale am învățat, adică, nici măcar nu trebuia să le învăț, pentru că mă pomeneam, deodată, că le știam. Și ce vă spun acum vi le spun pentru că visez, și nu le va ști nimeni.

- Nu visați, cucoane Dominic, vorbi blând Nicodim. Sunteți aici cu noi, prietenii dumitale, sunteți la cafenea. Așa ne închipuiam că are să se întâmple. Când și-o reveni cuconul Dominic, când și-o reveni din amnezie și s-o întoarce, o să vedeți că la Select se oprește întâi!

Izbucni din nou în râs, și-i privi pe toți cu o bruscă intensitate, ca și cum i-ar fi fost frică să se trezească chiar în acea clipă și să le piardă urma.

- Dacă n-aș visa, ați fi știut de Hiroshima și de bombele cu hidrogen, și de Armstrong, cosmonautul care a debarcat în lună astă-vară, în iulie.

Tăceau toți, neîndrăznind să se privească între ei. (...)

Simțea în tot trupul o neînțeleasă oboseală, și o clipă îi fu teamă că are să leșine. „Dar poate ar fi mai bine așa, își spuse. Dacă leșin, mă trezesc pe loc...”

- Am cerut o sanie, să vă ducem acasă, domnu Matei, spuse cineva. Veta a aprins focul în sobă...

- N-am nevoie de sanie, izbuti să spună ridicându-se. Mă duc pe jos. Când se va pune problema, am să știu ce să răspund!

- Care problemă, domnu Matei? îl întreabă Nicodim. Ar fi vrut să răspundă: „Problema care ne frământă pe toți!” dar își simți deodată clătinându-i-se toți dinții și, umilit, furios, îi strânse cu putere. Apoi făcu câțiva pași spre ieșire. Spre mirarea lui, ceilalți se depărtară de masă și-l lăsară să plece. Voi să se mai întoarcă o dată și să-i salute pe toți, ridicând brațul, dar fiecare mișcare îl istovea. Șovăind, suflând greu, pe nări, pentru că-și ținea gura încheștată, ieși în stradă. Aerul rece îl învioră. „Încep să mă trezesc”, își spuse. Când bănuî că nu-l vede nimeni, își puse palma la gură și își scuipă dinții, câte doi, trei deodată. Își aminti, vag, ca de un vis pe jumătate uitat, că i se mai întâmplase cândva același lucru: câțiva timp nu putuse vorbi pentru că i se clătinau toți dinții. „Este, deci, aceeași problemă!” își spuse senin, împăcat.

În noaptea aceea, portarul hotelului așteptase zadarnic întoarcerea clientului de la numărul 19. Apoi, când începuse să ningă, telefonase la cafeneaua Select. I se răspunse că un domn străin venise, pe seară, și se îndreptase direct spre sala din fund. Dar peste puțin timp, poate pentru că sala era goală și slab luminată, plecase, fără să spună bună seara, ținându-și mâna dreaptă la gură. Dimineața, pe strada Episcopiei, în fața casei de la numărul 18 fu găsit, înghețat, un necunoscut, foarte bătrân, îmbrăcat într-un costum elegant și un palton scump, îmblănit. Și paltonul și hainele erau atât de largi, încât nu încăpea nicio îndoială că nu erau ale lui. De altfel, în buzunarul vestonului se aflau un portofel cu valute străine și un pașaport elvețian, pe numele de Martin Audricourt, născut în Honduras, la 18 noiembrie 1939.”

(Mircea Eliade, *Tinerete fără tinerețe*)

B

„Pe la sfârșitul veacului al nouăsprezecelea, împinși dinspre răsărit și încurajați de legi mai primitoare, au venit și negustorii evrei, care au împânzit Strada Mare. Ei au început să vândă o marfă cu totul neobișnuită, pe care până atunci nimeni nu se gândise să o așeze pe tarabe: timpul. Neguțătorii de timp nu aveau rafturi, vitrinele lor erau neprimitoare, pe jumătate acoperite cu obloane, locul era întunecat și teighelele înguste. Suficiente însă pentru a stivui această marfă imaginară, care își găsisse, într-un oraș aflat până atunci în afara timpului, numeroși mușterii. Neguțătorii aceia aveau priviri iscoditoare, care te sfredeleau. [...] Nu foloseau cântare și greutate, timpul fiecăruia se scria în paginile îngălbenite ale catastifelor. Cel care venea să cumpere timp afla mai târziu prețul. Pe măsură ce consuma ceea ce cumpăraseră, adică răgazul, liniștea aparentă se preschimba în neliniște, lipsa de griji în îngrijorare. Acesta era primul preț pe care îl plătea. Timpul se dovedea întotdeauna o marfă mai scumpă decât părea la prima vedere. În sinea lui, mușterii îl blestema pe neguțător, blestema legământul pe care îl făcuse, înțelegând prea târziu că timpul cumpărat rămânea prea scurt, nefolositor, netrăit. Și pentru că, numit ca atare, timpul nu e al oamenilor și, așa cum nu poți vinde noapte, vânt ori lumină, nu poți vinde nici timp, negustorii îi dăduseră un alt nume: dobândă. Cu cât îți trebuia mai mult timp, cu atât dobânda era mai mare. [...]”

Omul își lua pumnul de bani, câștiga ceva timp, dar ceea ce trebuia să dea înapoi era mereu mai mult, prea mult. De aceea, neguțătorii de timp erau dușmăniți.”

(Varujan Vosganian, *Cartea șoaptelor*)

Subiectul I (40 de puncte)

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte în care să prezinți comparativ modul de reflectare a temei în cele două fragmente citate.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea a două particularități ale discursului, comune textelor citate;
- prezentarea comparativă a temei și a motivelor literare, ilustrate cu secvențe/situații relevante, selectate din cele două texte;
- evidențierea rolului a două componente expresive ale textelor de mai sus, în dezvoltarea temei;
- exprimarea unei opinii argumentate despre modul în care tipul de discurs generează reacțiile receptorului, valorificând textele citate.

Notă! Ordinea integrării reperelor în cuprinsul lucrării este la alegere.

Subiectul al II-lea (40 de puncte)

Scrie un eseu, de 600-900 de cuvinte, despre *valențele simbolice ale timpului*, valorificând atât textele citate, cât și experiența ta culturală.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare (40 de puncte)

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 1200 de cuvinte. Pentru redactarea întregii lucrări vei primi 40 de puncte (organizarea ideilor în scris – 8 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 10 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 4 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 4 puncte).